

ABONAMENTUL
 Pe un an . . . 28.— Cor.
 Pe jumătate an 14.— „
 Pe 3 luni . . . 7.— „
 Pe o lună . . . 2.40 „
 Pentru România și
 străinătate:
 Pe un an . . . 40.— franci
Telefon
 pentru oraș și interurban
 Nr. 750.

REDACȚIA

ADMINISTRAȚIA
 Strada Zrinyi N-rul 1/a
INSERTIUNILE
 se primesc la admini-
 stratie.
 Mulțumite publice și Log
 deschisă costă șirul 20 fil.
**Manuscrise nu se in-
 napolază.**

ROMÂNUL

Dardanelele.

Dela deplina dezvoltare a istoriei euro-
 pe două puncte au fost acelea cari au atras
 mod deosebit râvna de a le stăpâni a po-
 zitelor barbare și nebarbare: Roma și Bi-
 zanțul. Toate atacurile se îndreptau spre a-
 cele două orașe, toate sufletele din codrii
 până la catena Uralului tresăreau la
 numele lor. Minunile ce se spuneau
 bogăția și luxul lor învingeau orice su-
 barbar, și roiturile de neamuri au curs ve-
 de rând spre aceste două centre zdro-
 și nimicindu-se între sine...

Dar vremile au trecut, civilizația s'a în-
 pretutindeni și cu ea au devenit mai
 brutale, dacă nu mai puțin cruțătoare,
 joacele de a strânge averi. Și în fața or-
 strului economic al zilelor de azi Roma a
 de a mai avea puterea fascinatoare
 celor dornici de aur. Centre economi-
 ajuns alte orașe cu situație geografică
 favorabilă schimburilor de valori, și de
 circulația se putea îndrepta ușor în toa-
 țările, și având în toate părțile bogate te-
 ri de exploatare.

Bizanțul însă și-a păstrat importanța. Iar
 său mare are să-l datoriască numai ex-
 sale situații geografice, care face
 strâmtoarele lui și prin el să se încru-
 ze marile interese și nizuințele în orient
 turor țarilor europene. Din vremile cele
 vechi și până astăzi strâmtoarele Darda-
 și Bosforului, și Bizanțul stăpân asu-
 au fost punctele de gravitație ale pu-
 cu viață economică în expansiune. Pe
 aceea drumul spre Colchida lănei de aur
 părintelui Medeei, aici s'au ciocnit cele
 grupări ale vechei Elade și prin biruința
 Lisandru s'a decis războiul peloponesiac.
 când Roma a ajuns stăpâna mărilor, ma-
 importanța economică a strâmtoarelor a
 enat imperiului roman să-și mute aici
 vietii militare a imperiului. Nu-i mi-
 deci că mai târziu cruciații, totodată os-
 și ai expansivității apusene, pe aci și-au
 drumul spre locurile sfinte și că uitân-
 teorii de ținta plecării lor, au bătut și
 Constantinopolului. Nu-i mirare că
 au ținut să aibă în stăpânire veșnică
 drumuri maritime, precum de aseme-
 a fost firesc ca Venetia, Genova și alte
 ari aveau produse de valorizat, să țea-
 rigi, să amenințe, să pună la cale alianțe,
 tot posibilul pentru a-și asigura liber-
 trecerii prin aceste strâmtoare și progre-
 șului lor.

Dar când Petru cel Mare a pus drept o tân-
 nizuințele rusești ocuparea Constanti-
 și stăpânirea Dardanelelor și Bos-
 a făcut'o dintr'o genială pătrundere a
 țarilor în cari avea și are să se desvolte
 Dela el și până astăzi Dardanelele nici
 avut un pețitor așa de consecvent și așa
 mejdios ca imperiul rusc. Căci acestui
 îi trebuie mare deschisă.

Dela Petru cel mare și până astăzi stă-
 țarilor a tot crescut în vază și putere.
 a civilizației nouă și-a deschis drumuri

dealungul și dealatul și a dat în multe părți o
 înfățișare nouă țării acesteia. Imensele stepe
 în largul cărora goniau cazaci prin iarba pâ-
 nă la coastele sirepilor, azi sunt sfășiate de
 plug și pământul lor negru dă cel mai esce-
 lent grâu din lume. În văile Uralului, odinioa-
 ră cuiburi inexpugnabile de tâlhari, azi țipă
 sirena, și sfredelul modern pătrunde în mă-
 runtaiele pământului scoțând argint și aur și
 platină. Prin mlaștinele azorice și caspice cu
 focuri legendare, se înalță biruitoare turnurile
 sondelor moderne. Dealungul Siberiei stră-
 bate trenul și vine încărcat pe lângă metale
 nobile cu plumb și cositor, stropit cei drept
 cu lacrimi și acoperit de blesteme, dar ieftin.
 În toate părțile o producție bogată, pretutin-
 deni un prisos de avere, care trebuie valori-
 zată. Căci cu Rusia oricari ar fi părerile mul-
 tora, în ce privește bogăția sa mai ales neex-
 ploatată, nu poate fi asemănat nici un stat eu-
 ropean.

Petru cel Mare a simțit foarte bine situația
 țării sale. Știa că Rusia, pentru a se desvolta,
 pentru a-și valoriza comorile, are lipsă de
 mare, cum are lipsă de aier și lumină. De a-
 ceea au fost toate războaiele lui și toate pla-
 nurile lui politice. A câștigat Marea Baltică,
 dar a văzut că nu-i de ajuns: Rusia are lipsă
 de marea largă, care să nu-i înghețe, și să-i
 oprească o parte din an tot mersul economic,
 și care să nu poată fi baricadată cu ușurință.
 Strâmtoarele între Marea Baltică și cea Nor-
 dică erau și sunt în mâni tari. Deci într'acolo
 nu avea Rusia ce mai căuta. Politica ei s'a în-
 dreptat deci în jos spre Dardanele, unde
 „omul bolnav” care era Turcia, și apoi în ur-
 ma lui micile țărișoare balcanice păreau mai
 puțin rezistente.

Nizuința aceasta spre mare liberă a fost
 și este punctul principal al tendințelor ru-
 sești. Pentru acest scop n'au cruțat nici o jert-
 fă, nu s'au sfiit de nici o mișelie și au ținut în
 veșnică teamă întreagă Europa. Au plecat și
 spre răsărit au cucerit țări după țări și pus-
 tiuri după pustiuri numai să iasă la oceanul
 Pacific la Port-Arthur sau mai spre sud și nu
 s'au oprit decât sub forța baionetelor japo-
 neze. Au pornit spre miazăzi, au străbătut în
 Persia, au căutat să-și facă drum spre Golful
 Persan, și nu s'au oprit decât când le-a pășit
 în față Anglia, pașnică dar cu ghiuleaua în tu-
 nuri.

Dar nicăiri politica rusească n'a fost așa
 de consecventă ca în tendințele ei spre Con-
 stantinopol și Dardanele. Nicăiri și niciodată
 o țară n'a jucat atâtea roluri și cu atâta di-
 băcie cum a făcut Rusia în Balcani. Și fiecare
 război ce l'a purtat cu Turcii a adus'o mai a-
 proape de visul său. Erau popoarele creștine
 din balcani apăsate, — Rusia era gata de răs-
 boi și-și lua totdeauna porția cuvenită și-și
 scurta distanța spre Tarigrad, fără conside-
 rare, că nu răpia dela Turci ci dela ocrotiții
 săi. Astfel a trebuit ca după învingerea Tur-
 cilor Rusia în 1812 să smulgă jumătate din
 Moldova, pe care pretindea că o apără de pă-
 gân, iar după 1878, când armele românești și
 sângele dorobanților dela Plevna au spălat
 rușinea rusească, să zmulgă a doua oară ce

i s'a reînăpăoit bieteii Moldove și la caz de
 nesupunere să amenințe pe binefăcătorii ei cu
 potopul cazacilor. Stăpânirea pe gurile Du-
 nării era întâiul pas mare după socoata ru-
 sească; de aci putea apoi să-și azvârle oștile
 la vale, și cu ajutorul unor state-unelte să in-
 tre țarul cu triumf în cetatea lui Justinian.

Că realitatea n'a îngăduit până acum înde-
 plinirea acestui plan, asta nu scade nimic din
 caracterul lui primejdios. Rușii au avut și au
 deplină răbdare, și fără a putea fi nimicîți pot
 aștepta încă sute de ani. Au avut și au ei sim-
 țul de a se mulțumi și cu ceva, dacă nu pot
 pune mâna pe tot. La început s'au mulțumit,
 că sultanul stăpân al strâmtoarelor a îngăduit
 trecere liberă vaselor lor comerciale. Apoi au
 început să ceară trecere și pe sama vaselor
 de război. Și de atunci chestia Dardanelelor,
 pe lângă că a devenit chestie de viață pentru
 Turcia, a ajuns una dintre cele mai impor-
 tante probleme ale politicii europene. Turcia
 își dădea foarte bine sama ce însemnează a
 lăsa vase de război să treacă prin fața Con-
 stantinopolului, iar Europa și mai ales Anglia
 înțelegea de asemenea primejdia ce-o ame-
 nință în Mediterană, când flota rusească își
 va avea drumurile deschise. Încă în 1809 An-
 glia se învoi ca Turcia să nu permită nici
 unui vas de război, afară de cele turcești, tre-
 cerea prin Dardanele. În 1841 apoi hotărâră
 cele cinci puteri europene acelaș lucru, alcă-
 tuind astfel celebrul „tratat al Dardanelelor”.
 S'a îngăduit însă puterilor străine trecerea
 câte unui vas care să staționeze în Constan-
 tinopol.

De aci încolo toate nizuințele Rușilor au
 fost pe lângă planul cel mare, nimicirea ace-
 stui tratat, îndreptat înainte de toate împotri-
 va lor. Și nu arareori aceste tendințe erau să
 ducă la război.

Tratatul întărit după războiul Crimeei în
 1856, a fost înlăturat astfel în 1871 prin pro-
 tocolul dela Londra. Rusia era mulțumită.
 Turcia însă și Europa a înțeles îndată pri-
 mejdia. De aceea în convenția dela Berlin 1878
 s'a introdus din nou dispozițiile tratatului (art.
 63) și sultanul a primit însărcinarea să împie-
 dece orice vas de război, cu orice mijloace,
 dacă ar îndrăzni să treacă prin strâmtoare.

Soarta strâmtoarelor ș-a dat astfel în mâ-
 nile Turciei. Deci Rusia de aci încolo caută o
 înțelegere cu Turcia în ce privește vasele ei
 de război. Și de fapt, după mari stăruinți și
 târguieli și amenințări a și stors în 1891 dela
 Turcia slăbită concesiune de trecere pe sama
 „flotei de război voluntare” dacă trece sub
 steag comercial și nu sub cel de război. Și
 era de prevăzut că slăbind Turcia și crescând
 mereu puterea rusească, în curând aveau să
 se dea concesiuni și mai importante. Mai ales
 că Anglia temându-și Indiile ar fi privit cu
 ochi buni o îndrumare spre Balcani a politicii
 rusești, iar Franța preocupată de gândul re-
 vanșei intrase cu totul în apele rusești.

Atunci însă a sosit Germania, a pătruns
 cu puterea ei în Balcani, a făcut ordine în
 Turcia dându-i nouă energie, a clădit căi fe-
 rate a reformat armata și fortificațiile tur-
 cești și a pus zăgaz străduințelor Rusiei. Cioc-

nirea intereselor germane și rusești la Constantinopol e în mare parte pricina războiului de azi dintre aceste două state.

Rusia n'a sprijinit poparele balcanice decât în vederea stăpânirii Dardanelor. Și în conflagrația actuală tot deschiderea lor are să arunce facla războiului între ea și Turcia. În 2, 3, 7 și 11 August doar Rusia din nou a cerut deschiderea strâmtorilor, sprijinită de data asta și de Franța și de Anglia. Iar Turcia a răspuns cu mobilizarea.

Dardanelele au înfăptuit și noua alianță a celor patru state balcanice. E adevărat că România și tovarășele ei ar avea și ele un mic folos din deschiderea strâmtorilor.

*Cu toate acestea deschiderea nu-i nici de-
cât în favorul lor. Deocamdată ele pierd pu-
țin, iar Rusia pierde foarte mult. Prin deschi-
dere ele și mai ales România ar câștiga pu-
țin, iar Rusia ar câștiga enorm. În câțiva ani
Rusia ar ajunge să terorizeze întreg balcanul,
și întreaga Europă estică.*

*Deschiderea Dardanelor ar putea fi ce-
rută atunci, când ținuturile și forțele din jurul
Mării Negre vor fi mai egal distribuite. Până
atunci ea nu-i nici un interes românesc și nici
european.*

*Noul bloc balcanic își va ști apărarea drep-
tatea.*

Acțiunea armatei noastre pe câmpul de război din Serbia.

**Luptele bandelor. — Tactica de război a Sâr-
bilor. — Terenul de luptă dela sud.**

Aceia, cari în urma miopiei și desorientării lor consideră mersul evenimentelor ce au loc pe câmpul de război din Serbia ca foarte încet, să cetească amănuntele de mai jos pe cari le comunică un cunoscut specialist al tacticii de război a Sârbilor și al câmpului de război din Serbia.

Din rapoartele cari sosesc de pe câmpul de luptă din Serbia reiese — spune specialistul — că trupele noastre trebuie să lupte și cu bandele sârbești. Soldatul regulat sârb e inimos, perseverent și curajos, ceea ce s'a dovedit în cele două războaie balcanice. E incontestabil, că armata noastră care operează împotriva Serbiei are să lupte cu mari greutăți și că învingerile noastre înomise sunt obținute cu mari jertfe.

Pe lângă numărul mare al inamicului dela sud se mai adaogă și greutățile de teren în părțile dela vest și sudvest ale regiunii sârbe, apoi și aprovizionarea anevoioasă, deoarece pe linia noastră de avansare abia se găsește vre-un drum de dai Doamne. Pe terenul deluros sunt drumuri pe cari se poate umbla numai cu cai sau catări, cari duc în șesuri, la drumuri de țară foarte neingrijite.

În consecință armatele noastre cari operează în regiunea centrală și superioară a râului Drina, considerând greutatea aprovizionării care, cum spune, se poate face numai pe cai sau catări, zilnic numai câte 15 km. pot să înainteze. Dacă însă, nimeresc pe inamic, ceea ce se întâmplă foarte des, cu atât mai bine, dacă pot să economizeze cealaltă jumătate a drumului, deoarece fiecare luptă de munte, chiar și împotriva unor forțe mai slabe, — o știu din experiență, — durează câteva ore. În regiunile muntoase și păduroase aceasta se întâmplă foarte des. Pentru contrabalansarea acestora afară de măsurile de apărare obicinuite și prescise marșul rapid al trupelor noastre trebuie asigurat și prin măsuri extraordinare. Aceste greutăți se vor arăta în măsură mare mai ales spre sud dela Valjevo.

Operațiunile noastre de război sunt împiedecate de bandele sârbești organizate, iar trecerea trupelor noastre de către insurecțiunile organizate de aceste bande. Sârbii sunt mari meșteri ai luptelor de bande. Bandele sunt conduse de ofițeri, sau subofițeri, ori chiar de voluntari — mai ales cari au servit în armată — cari cunosc bine împrejurările locale. Aceste bande fiind echipate ușor (au numai pușcă, cartușieră și sac pentru pâine) înaintează foarte ușor, chiar și pe terenul

cel mai greu. Aceste bande pot fi urmărite și nimicite numai cu trupe echipate ușor, deoarece bandele sunt foarte mobile și se aprovizionează ușor.

Terenul deluros e foarte favorabil pentru luptele lor, iar, dimpotrivă, opune greutăți operațiunilor armatelor regulate de ofensivă. Bandele sârbești fiindcă sunt mobile, ca armatele volante, cari în pădurile munților în ori ce moment dispar dinaintea inamicului care le urmărește pentruca apoi pe neașteptate să năvălească din ascunzătoarea lor și să arunce un foc aspru în flanc și în spate și astfel să le împiedece și neliniștească mersul.

Afară de aceste bande volante armatele, dar mai ales patrulile noastre, vor avea mari năcazuri cu gloatele țărănești. Cu prilejul războaielor macedonene din anii 1903 și 1908 s'a întâmplat adeseori, că câte-o trupă de 10-15 oameni era sprijinită de câte 50-100 sau și mai mulți țărani înarmați. În luptele lor de până acum și trupele noastre au avut de luptat cu atari gloate.

Răniții sosiți dela Sabatz povestesc, că și femeile, ba și copiii sârbi au împuşcat asupra lor. Aceasta dovedește mișelia inamicilor noștri, iar față de acest mod de luptă nu există iertare. Un atare război ce-i drept e îngrozitor, dar nu putem avea considerațiuni la nimie, în Orient, mai ales Sârbii, cruțarea noastră ar fi considerată ca slăbiciune. Și, vai și amar de acela, pe care Sârbii îl cred slab. Cu cât mai puternic ne va fi pumnul, cu atât mai curând vom impune pacea. Sârbii numai de forța pumnului au teamă.

Până la 20 August n. trupele noastre au executat următoarele operațiuni:

În 13 August n. trupele noastre au înaintat până la Sabatz, unde au respins o divizie de infanterie sârbească, iar în ziua următoare au înaintat până la Lješniza și Lošnjiza. Aci Sârbii au încercat un contra atac împotriva noastră, dar fără rezultat.

La 15 August n., trupele noastre au intrat în luptă cu forțele sârbești, egale cu ale noastre și după o luptă crâncenă au respins pe Sârbi către Valjevo.

Deci, în decurs de trei zile trupele noastre au reușit să înfrângă trei divizii sârbești.

Această catastrofă a îndemnat pe Sârbi ca cu forțele lor concentrate la Colubara și Valjevo să năvălească asupra noastră pentru ca să-și scape armatele proprii dela peire și pentru ca să atace trupele noastre dela Drina inferioară.

Trupele noastre încontinuu luptând și respingând forțele sârbești, în ziua de 16 August n. au ajuns în față și au intrat în luptă cu întreaga armată sârbească. Această luptă a ținut două zile. Sârbii au dispus de forțe de 3 sau 4 ori mai multe decât noi.

În consecință, armatele noastre și-au sistat marșul și din pozițiile lor provizorii fortificate au evitat atacurile forțelor sârbești preponderente. Sârbii de câte ori primeau trupe noi repetau atacurile împotriva noastră. Dar excelenta noastră infanterie sprijinită de focul puternic al artileriei și al mitralierelor noastre, a zădărnicit asalturile armatei sârbești mult mai numeroase. În sfârșit Sârbii văzând zădărnicia marilor jertfe ce aduc, au sistat atacurile împotriva noastră.

Deci, în 19 August n. armatele noastre executând în întregime problema ce li s'a încredințat, în seara acestei zile s'au retras pe teritoriul ocupat la începutul ofensivei. Faptul, că inamicul nu a neliniștit, ba nici nu a încercat să neliniștească retragerea noastră făcută conform planului nostru de operațiuni, iar nu retragere forțată, dovedește că *armata principală sârbească a suferit o foarte mare înfrângere.*

În vreme ce aceste evenimente aveau loc între Valjevo și Drina, armata auxiliară sârbă dela Uzitze a năvălit înainte spre Vișegrad și Rudo (la 5 km. spre nordvest dela Sokolovitz). Această armată se compunea din două divizii, cu 30 de batalioane, numeroasă artilerie de munte, de câmp și de cetate. Evident, *această armată vrea să meargă spre Sarajevo! După o luptă crâncenă de două zile, această armată sârbească, mai numeroasă decât a noastră, a suferit o completă înfrângere din partea noastră.*

Operațiunile armatelor austro-ungare de pe câmpul de război din Serbia dela 13-21 August n. dovedesc că *în luptă trupele noastre cu instrucția și materialul lor excelent și în eroism întrec mult pe inamicul cu forțe egale cu ale noastre.*

Lupta de trei zile dela Valjevo dovedește *trupele noastre luptă cu curaj și cu succes chiar împotriva unui inamic care dispune de forțe 3-4 ori mai numeroase decât ale noastre.*

Războiul.

Anglia și Belgia.

Viena. — „*Neue Freie Presse*” primește informații că trupe engleze de uscat au debarcat în Havre și-și așează taberele în sudul mur-ului, pe țărmurii Meusei.

„*Zeit*” anunță din Amsterdam: *armata engleză care a debarcat în Havre a fost primită cu mare insufletețire. Trupe mai mici și-au construit tabere spre nord de Ostende și la Ostend însăși.*

Atitudinea Italiei după biruințele germane.

„*Frankfurter Zeitung*” scrie:

După biruințele dela Metz, situația s'a schimbat puternic în favorul nostru. Armata franceză s'a clătinat și se retrage, câtă vreme la sud trupelor noastre cari insufletețite în urma biruințelor urmăresc pe dușman, stă gata ca reușă și întreagă o puternică armată, care poate întreprinde în oricare parte. Acest fapt dă garanția, că oricare altă putere se va gândi să ne mai ataca dintr'altă parte. Dar și pe părțile celelalte ale Europei e de o deosebită importanță faptul că forțele germane au căștigat mână liberă și pot fi întrebuințate cu cea mai mare energie, ori în care parte va cere intereselor Germaniei sau și a monarhiei austro-ungare.

„Se poate lua ca sigur că Italia, dacă va păși de latura vechei sale aliate, dar împotriva Austro-Ungariei la nici un caz.

GERMANIA ȘI RUSIA.

Berlin. — Până ce pe câmpul de război de vest situația pentru Germania e îmbunătățită pe neașteptate, la granița din răsărit germanul a intrat pe teritoriu german. O puternică armată rusească înaintează în direcția rai rapp spre nord dela linia de tren Stallburg-Inslerburg. Întâiul corp de armată prin care reia triumfătoare dela Vyrballen a oprit și a silit trupele dușmane să se retragă. Căzut pe mâni ca prizonieri 8000 de Ruși, luat ca pradă mai multe baterii. Divizia de valerie a întâiului corp a înfrânt două corpuri dușmane de cavalerie și au fost luați ca prizonieri 500 de Ruși.

Armata noastră.

Viena. — (Oficial). Prestanța trupelor noastre cari au luat parte până acum în războiul nord întrece ori ce laudă. Aviatorii noștri au avut ocazia să dea dovezi de curaj și de vitejie. Trupele de glotasi atât de mult s'au distins cât arhiducele Frideric s'a văzut îndemnat să decoreze pe mai mulți glotasi cu merite deosebite. Echipamentul trupelor noastre și serviciul lor sanitară este excelentă.

Germania și Franța.

Berlin. — Trupele moștenitorului german au avut să lupte cu mai multe corpuri de armată franceză. Spre nord și spre sud-vest Longcoy înaintarea și asaltul german au fost foarte vehemente, așa că retragerea francezilor s'a prefăcut într-o adevărată fugă. Divizia de cavalerie germană a găsit în urma retragerii rușilor enorm de multe puști, muniții și războiul moștenitorului de tron german au avut să lupte cu mai multe corpuri de armată franceze. Merită să fie amintită în această ocazie că înaintarea trupelor germane de cavalerie s'a făcut câte odată prin locuri muntoase unde artileria dușmană nu putea manevra.

Un comandant de oaste, în seara unei lupte, a vestit învingerea în chipul următor: am ajuns linia pe care o țintisem. „*Voit*” „*Zeitung*” comentează această propoziție: *grăitoare sunt aceste cuvinte, câtă mândrie și câtă conștiință de datorie!*

Moștenitorul de tron german a telegrafiat soției sale despre învingere: *Armata a reușit o victorie strălucită. Francezii în mai multe locuri au luat-o la fugă.*

Regele Württemberg-ului a primit următoarea telegramă: Deplină biruință! Corpul 13 s'a luptat foarte vitejește. Sunt mândru că pot conduce astfel de trupe. — Moștenitorul de tron Wilhelm.

Declarația de război a Japoniei poate provoca alte complicații.

Ziarul „Politiken” din Copenhaga scrie: Flota americană a plecat în direcție spre insulele Filipini. În cercurile competente americane se trage la îndoială, că Japonia ar putea ataca Kiaociaul, fiind acest atac un „casus belli” pentru Statele Unite.

„Gazetta di Venezia” scrie: Pretenția Japoniei, ca Germania să evacueze Kiaociaul și care a avut de consecință starea de război dintre Germania și Japonia, între anumite condiții va constrânge pe Italia să intre în război. Italia poate ajunge în situația, ca să fie silită să-l declare război Angliei, aliata Japoniei.

Neexactitatea știrilor de război.

Ambasadorul german din București, baronul Waldhausen, publică în ziarele bucureștene o declarație arătând netemeinicia telegramelor servite de comanda supremă franceză. Se miră că izvorul de știri false e nesecat și continuă încă să inducă lumea în eroare.

Știri despre mobilizarea Italiei.

Agencia Stefani publică următorul comunicat: Câteva ziare din Svițera, mai cu seamă „Gazette de Lausanne”, au lansat în zilele din urmă știrea, că în jurul Venetiei ar fi concentrați 800.000 de oameni și armata italiană ar începe în cel mai apropiat timp operațiunile. Motivul la aceste știri, pe cari a le mai desmînți nu e lipsă, probabil l-a dat faptul că s'au format mici tabere. Astfel de tabere s'au format la ordinul ministrului de război în jurul localităților întărite după chemarea câtorva contingente de rezerviști, ce s'a adus însă la cunoștința publicului la timpul său. Astfel de tabere mai mici au fost formate deoparte neexistând locuințe în număr suficient pentru soldați iar de altă parte din punct de vedere al igienei și al instrucțiunii militare. Măsurile aceste au fost luate pe întreg teritoriul regatului italian. Executarea lor e mai evidentă în ținuturile unde sunt în număr mai mare localitățile fortificate cum e pe șesul râului Po și în Venetia, dar măsurile aceste au fost tot așa executate pe întreaga întindere a peninsulei italiene, în Sicilia și chiar în Sardinia. Acest fapt dovedește chiar netemeinicia știrilor lansate, cari sunt în deplină contradicție cu atitudinea neutrală dovedită de Italia în actualul conflict războinic.

„Vosische Zeitung” e informat despre atitudinea Italiei: La locurile competente italiene se declară că toate partidele politice italiene precum și toți bărbații conducători și-au exprimat din nou părerea că intereselor Italiei corespunde mai bine neutralitatea cea mai strictă. Opinia publică italiană — cu excepția unei neînsemnate minorități — împărtășește unanim punctul de vedere al guvernului italian, că Italia trebuie să-și păstreze neutralitatea fiind aceasta baza actualiei sale politici externe.

După cum e informat corespondentul din Roma al ziarului „Berliner Tageblatt” știrile despre mobilizarea iminentă a armatei italiene au fost lausate în urma machinațiunilor naționalistilor, cari cu astfel de știri doresc să zăpăcească opinia publică. Guvernul italian deocamdată nu se gândește la mobilizarea armatei. La toate locurile competente din Roma se declară, că guvernul italian nici decum nu are în gând să părăsească neutralitatea.

Oaste de Negri în Belfort.

Stockholm. — Din Marseille s'a primit următoarea telegramă: Trupe africane au debarcat aici, în majoritate vânători de rasă. De aici au fost transportați la Belfort.

Ostașii francezi.

„Frankfurter Zeitung” scrie: Francezii în majoritate se luptă vitejește, însă marea mulțime de prizonieri ne arată că succumbă repede oboseții și că armatele germane pot fi conduse excelent prin grele locuri muntoase.

Harta Europei...

Viena. — „Neues Wiener Tagblatt” zice că acțiunea titanică a Austro-Ungariei și Germaniei va schimba harta Europei.

Concentrarea trupelor rusești.

Viena. — Din rapoartele comandei supreme germane și austro-ungare e evident că mobilizarea generală și concentrarea armatei rusești deja e isprăvită, ori că e aproape isprăvită.

Rușii au fost înfrânți și la Cernăuți (în Bucovina).

Cernăuți. — Alaltăieri și ieri o divizie rusească de 20.000 combatanți deja a cincea oară a încercat pe la Novo-Sielitza (Noua Suliță), — punctul de întâlnire al frontierelor română, rusească și bucovineană, — să intre pe teritoriul nostru pentru ca să ajungă la orașul Cernăuți, situat la câțiva kilometri dela graniță, dar după o luptă de două zile trupele noastre nu numai au respins pe inamic, ci l'au alungat la 25 km. peste graniță și, astfel, în prezent trupele noastre se află pe teritor rusesc.

Cernăuți. — Ieri armata noastră a câștigat o învingere strălucită la granița Bucovinei asupra unei întregi divizii rusești. Rușii, cari în mai multe rânduri încercaseră pe la localitatea rusească Novo-Sielitza, — punctul de întâlnire al frontierelor română, rusească și bucovineană, — să invadeze teritoriul austro-ungar, ieri o armată rusească de peste 20 mii de combatanți au încercat din nou să invadeze teritoriul nostru, dar după o luptă eroică de mai multe ore corpul de armată rusesc a fost învins de trupele noastre și respins la o distanță de 25 km.

Ai noștri au luat dela Ruși peste o mie de prizonieri și foarte multe arme.

Câmpul de luptă e acoperit de cadavre rusești. Trupele noastre au avut, firește și ele pierderi considerabile, dar pierderile Rușilor sunt cel puțin de două-ori mai mari ca ale noastre. Retragerea Rușilor s'a făcut în mare desordine. Trupele noastre, mai ales cavaleria, îi alungă încontinuu.

Țarul Nicolae către Poincaré.

Berlin. — O telegramă din Stockholm anunță că un trimis al țarului Nicolae a ajuns acolo și călătorește mai departe spre Paris. Probabil duce o scrisoare lui Poincaré din partea țarului.

Belgia.

(Wolff) Cenzura engleză a oprit să se răspândească vestea despre ocuparea Bruxellesi, veste care acum are efect penibil în Londra.

Ziarul „Metropole” din Antwerpen scrie: Ocuparea de către Germani a Bruxellesi a fost exemplară și impunătoare. Populația orașului este indignată împotriva guvernului, care a ametit publicul cu vești de învingere până la intrarea Germanilor.

„Amsterdamer Handelblatt” scrie că armata belgiană este demoralizată.

Ziarele belgiane acum comunică veștile oficiale germane despre război. Trenuri germane fără nici un incident circulă spre Liège. Observatorii imparțiali ai acțiunilor militare germane unanim spun că aceste acțiuni se vor sfârși astfel ca și când s'ar face pe un teren de exerciții. Germanii recunosc vitejia ofițerilor francezi, cari aceștia nu vreau să recunoască nicidecum ascendentul armelor, bateriilor și tacticii armatei germane.

Von der Goltz.

Generalul Von der Goltz, fostul organizator al armatei turcești, înaintea unui ziarist s'a pronunțat astfel despre actualele operațiuni germano-țarneze: cu atât mai mult a fost surprinsă opinia publică de învingerea câștigată de Germani la Metz, cu cât atențiunea tuturor a fost concentrată asupra Namurului. Părerea mareșalului este că înfrângerea din Loteringia a Francezilor a adus cu sine și un favor pentru armata germană din Belgia. Francezii sunt acum în situație foarte nefavorabilă și nu peste mult vor sosi vești bune din Belgia”.

3500 PRISONIERI SĂRBI IN STRIGONIU.

Budapești Tudosító anunță că la Strigoniu au sosit aproape 3500 prizonieri sărbi, cari vor fi transportați mai departe pe Dunăre în sus.

Luni, au sosit la Lemberg primul grup de prizonieri ruși, cam la 180 soldați. Partea cea mai mare dintre ei sunt dragoneri, iar ceilalți artileriști și cazacl, și mai mulți ofițeri. Prizonierii ruși vor fi aduși în Ungaria.

Austro-Ungaria și Rusia.

(A. T. U.) Trupele noastre continuă să înainteze pe ambii țărmuri ai Vistulei. În vestul Vistulei s'au aliat cu trupele germane, iar în est, înaintând trimuțătoare până la Krasni. De aci către Lublin au respins o puternică parte din armata alor 2 corpuri rusești.

Mai multe mii de oameni au căzut din partea rusească și mulți ofițeri. Am luat ca pradă steaguri, mitraliere și tunuri.

Ostașii în Lüttich.

Berlin. — În Lüttich și împrejurime locuitorii la început au simulat capitularea, dar după aceea au început a ataca pe furis armata germană. Comandantul armatei germane, ca să pună capăt ăstorfel de atacuri, a ordonat arestarea celor 10 fruntași, între cari primarul orașului, 4 senatori, 3 deputați și 1 episcop.

În Varșovia.

Un locuitor din Varșovia spune că spiritele acolo sunt foarte agitate, așa că în fiecare moment se așteaptă izbucnirea războalei. În fiecare zi se operează numeroase arestări.

Revoluție în sudul Rusiei.

București. — Veștile sosite din sudul Rusiei conglăsuiesc, că mișcările revoluționare din Odessa s'au extins în mai multe orașe din apropiere. În Odessa răsculații au reușit să câștige pe partea lor și miliția de acolo. Mulți ofițeri tineri se alătură la răsculați. În casarme s'au întâmplat mai multe lupte sângeroase între răsculați și trupele credincioase, dar aceste din urmă au fost bătute.

În Sebastopol încă se arată semnele revoluției. Studențimea revoluționară din Odessa pregătește o răscoală generală. Din acest scop ea afișează apeluri prin casarme, ca să câștige și miliția de partea lor. Autoritățile militare din Sebastopol caută toate mijloacele pentru împiedecarea răscoalei generale.

Colecte pentru Goeben și Breslau.

Constantinopol. — În întreaga Turcia se fac colecte pentru acoperirea prețului vaselor de război germane „Goeben” și „Breslau”.

Mișcări în Cairo și Alexandria.

Roma. — Căpitanul unui vapor italian spune, că Anglia a transportat din India o trupă de 10 mii în Alexandria, pentru că se prevăd semnele unei mișcări în Cairo și Alexandria.

România și Românii din Ungaria.

Cetim în ziarele ungurești: În „Adevărul” din București a apărut un articol anonim care vrea să înlăture o veche concepție atribuită Românilor din regat. Numai oameni cu judecată ușoară au mai putut să creadă că armata austro-ungară nu-și va îndeplini chemarea ei fără deosebire de naționalitate. Românii din Ungaria sunt supuși credincioși ai monarhiei. E fără temei teza că Românii regatului tind la anexarea Ardealului. Știu că Austro-Ungaria nu va suferi nici odată o ciuntire și prevederea lor politică e cu mult mai remarcabilă decât ca să nu știe că interesul lor principal îl formează pacea. Astfel de presupuneri, că România ar avea pretențiuni asupra Ardealului nu sunt numai greșite, ci și stricacioase. Singura dorință a Românilor din Ungaria este ca soarta lor să se îmbunătățească.

Un comunicat francez.

Agencia Wolff publică următorul comunicat francez ce s'a dat în Paris despre luptele germane și franco-belgiane:

Situația generală din Voagezi ne-a îndemnat, să retragem trupele noastre de pe Donon, un deal lângă Soale, deși aceste puncte n'au fost atacate. La Namur Germanii au făcut sforțări mari împotriva fortificațiilor, cari le-au opus o rezistență energetică. Fortărețele dela Liège rezistă încă și ele. Armata belgiană e deplin concentrată în tabăra fortificată dela Antwerpen. Pe întreaga linia dela Mons până la granița Luxemburgului e în curgere o luptă mare. Trupele noastre intră în ofensivă în toate părțile și înaintează pretutindeni împreună cu armata engleză. Fiind linia de bătaie foarte întinsă și luând în considerare numărul mare al trupelor ce iau parte în luptă e imposibil a înșira zilnic succesele armatelor noastre. Câtă vreme operațiunile în aceste ținuturi nu se vor termina, amănunte nu se vor da în publicitate.

Belgia va avea să poarte consecințele atitudinii sale.

Din Berlin se publică oficial următorul comunicat iscălit de generalul german Stein: Proclamația a doua, adresată Belgiei, ca să se împace cu Germania, a trezit bănuiala în poporul nostru că Germania ar fi aplicată să se târguiască. Aceasta îngrijorare e însă fără temel. Am făcut doar numai după cele dintâi succese ale noastre încercarea ca să aducem opinia publică din Belgia indusă în rătăcire iarăș pe drumul cel bun. Refuzând însă Belgia prevenirea noastră va trebui să poarte toate consecințele faptelor sale. Operațiunile începute n'au fost întârziate cu nici un minut din cauza proclamației noastre adresată guvernului belgian și le vom continua și de aci înainte cu cea mai mare energie.

Impresii de călătorie.

Cernăuți-Bistrița-Arad.

De Dr. I. Felea.

Vestea notei trimise monarhiei noastre de Serbia ne-a surprins în Cernăuți. În ziua aceea către orele 9, pe când ne așezam la cină în restaurantul palatului național al Românilor cernăuțeni, un băiat dela oarecare ziar împarte primul „Sonder-Ausgabe” cu știrea, care ni se părea de necrezut.

Într-o societate de ofițeri, la masa vecină un colonel vorbea domol, însă fața-i serioasă trada gravitatea discuției. În același moment o ordonanță salutând îi întinde cartea de înmânare. Ofițerii dela masă se îndreaptă de mijloc pe scaune. Un moment în sală e o tăcere solemnă, toți înțeleg par'că... iar cei dela masa colonelului își ațintesc privirile pe hârtia despăturată.

Către orele zece amicii noștri ne conduc pe terasa cafenelei „Kaiser”, unde — fiind Sâmbătă — toți fiii și fiicele „neamului ales” își făcuseră apariția pentruca să se entuziasmeze de amănuntele transmise telefonic la fiecare jumătate de oră. Astfel noi abia mai găsim loc la o mesecioară în colțul cel mai depărtat de muzică. Peste o oră observăm mulțimea agitându-se, iar înaintea cafenelei deputatul Schtraucher rosti o vorbire patriotică, după care muzica intonează „Imnul austriac” și „Prinz Eugen”, apoi imnurile puterilor aliate. În timpul acesta studenții cu insignii din societățile Hasmonia și Hebronia ridică oratorul pe umere. În decursul unei ore publicul s'a ridicat de șase ori de pe scaune la cântarea Imnului, aplaudând frenetic.

Luni, în 27 Iulie c., dimineața la orele 10 pleacă din Cernăuți primii rezerviști, doi ofițeri români, la Pola. Deja în aceeași zi pe linia ferată care duce spre Dorna erau înșirați la oarecari distanțe „landsturm-ări” în portul lor românesc, cu o bandă negru-galben la brațul stâng al mâinii. Spre marea noastră surprindere la intrarea trenului în gara Hadic, de pe peron o damă face un gest de recunoaștere. În momentul următor trenul se oprește și înaintea noastră stă doamna Goga, soția iubitelui nostru poet. Întâlnirea neașteptată a creat o situație de duioșie pentru toți trei (persoana a treia e soția mea). Dna Goga fusese în Bucovina la sora ei Mina*) și aștepta acceleratul dela Ițcani, cu care avea să plece spre îndepărtatul Apus. Câteva cuvinte schimbate în grabă și un adio.

La toate găurile era mare agitație. Primul care se

*) Autoarea răspânditului album de broderii și țesături românești.

cobora din tren la fiecare gară era un comisar civil. Cel dintâi lucru al lui era o schimbare de câteva cuvinte cu șeful. În Dorna, lumea dela băi care nu putuse pleca deja Luni, era Marți dimineața gata de plecare. Automobilul cel mare al „Fondului religios” — pus în circulație prima dată anul acesta între Dorna și Bistrița pentru sezonul băilor — era și în ziua aceea arhiplin cu cei cari plecau spre Ungaria.

În patru ore suntem în Bistrița unde tocmai se făcea concentrarea regimentului 63 grănițeresc. Sălile de așteptare și coridoarele erau pline cu rezerviști, cari aveau să plece spre Cluj, dar erau mulți și de cei cari îi petrecuseră. Aproape întreaga Bistrița împreună cu muzica militară în frunte ieșise întru întâmpinarea celor de pe Câmpie. Notez că grănițerii de pe Bârgău deja în ziua precedentă fuseseră chemați, iar Năsăudenii și Rodnenii ne așteptau cei mai mulți în Beclean, spre a pleca unii la Gherla, iar alții mai departe.

Cu o mare întârziere trenul tixit, sosește găfâind, muzica intonează „Imnul” și „Deșteaptă-te Române”, iar cei cari se dau jos sunt comandați în șire de patru, apoi în sunetele marșului „Astăzi cu bucurie”) mulțimea Românașilor în opinci se pune în mișcare spre cazarmă, unde aveau să fie îmbrăcați. Peste o jumătate de oră plecăm. I se rupea omului inima la vederea scenelor de despărțire.

La Dej în mulțimea imensă deodată observ o îmbulzeală. Uitându-mă pe fereastra vagonului, văd la mijloc un biet român gesticulând indignat. Era adevărat omul nostru „în coraje”, i-am prins ultimele-i cuvinte: „...dacă nu mă lasă, atunci mă întorc acasă”. Aflu dela alții că rezervistul se urcase în vagon clasa I, de unde fu expedit. Atunci doi jandarmi — însă nu erau de cei dela alegeri și adunări populare — se apropie de „cel cu pričina” și într'un mod deosebit îl conduc la vagonul lui, făcându-i loc cu multă prevenire.

Un caz semnificativ e cel întâmplat la gara din Apahida, unde se încrucișează multe trenuri, cum s'a nimerit și la trecerea noastră. Pe o ploaie torențială trenurile într'una soseau și plecau, toate tixite cu flăcăi și rezerviști români. Unii urcau, alții se coborau, în multe vagoane erau și cântece. Dar într'un apartament al vagonului nostru, prin râsul său un locotenent ne atrage deodată atențiunea. În trenul de alăturarea adevărat, un biet rezervist setos, în urma strânsului năduf care stăpânea în dupăamiaza aceea atmosfera, și neavând sârmanul — ca Penes Curcanul — „ulciorul cu apă de sub stâncă” pentruca să-și stângă pojarul său de dor și jalea lui adâncă, se folosește de ocaziunea dată de Dumnezeu: își face din palmelile adunate — obiceiul Românului — păhar, din care soarbe cu lăcomie apa ce curgea de ne coperișul uleios. Se înțelege cazul plebeic (!) dete ocaziune aristocraticului ofițer la manifestarea de mai sus pentru seamănu-lui de rang inferior.

Privind în neștire pe fereastra vagonului meu, eu eram cu totul absorbit de melodia unei doine din fluer, al cărei refren pătrunzător străbătea prin părțile vagoanelor ce mă despărțeau de celce-și spunea năcazul prin cavaliul ciobănesc.

Între impresiile adânc întipărite, amintesc și întâlnirea acceleratului de Brașov. În legănarea personalului de seara, obosit de lunga călătorie, ațipesc. Din toropeala asta într'o gară mai mică deodată mă trezește sgomotul războinic al Brașoveanului, care se oprește brusc. Ca într'un caleidoscop se frământau pe dinaintea ochilor mei mulțimea nesfârșită a vagoanelor, ocupate (în) partea cea mai mare de dame, — cele mai multe — soții tinere de ale ofițerilor, îngrijiiți de evenimentele viitorului, se grăbeau a le pune în siguranță. Cei mai mulți le trimiteau și numai puțini aveau fericirea de un „Urlaub” ca să le poată însoți până la părinții sau rudele din Viena sau alte orașe din Vest.

În răstimpul de așteptare, la Teiuș am văzut atâta amestecătură de porturi românești, evident că orașelul acesta stă în centrul Ardealului. I-am văzut pălcuiri pe dârzii Moți, dreptii ca brazii, sosind dela Abrud împreună cu cei de pe valea Ampoiului, apoi pe Grănițerii Năsăudului întâlnindu-se cu Mărginenii dela Sibiu, îndreptându-se fiecare spre sediul regimentului său. Căci ieșiseră cu toții, și cei din munți, și din văi, lăsând coasa în iarbă și grăul pe miriște,

1) Poartă titlul de: „Marșul lui Iancu”.

ca să lupte „pentru patrie și împărat”. Acelas entuziasm dealungul liniei până la cetatea Aradului... Așași urmași ai Romei vechi, în vinele cărora și astăzi — ca și odinioară — clocoțeste sângele „de mari eroi”.

INFORMAȚIUNI.

Arad, 26 August 1914.

Înștiințare. *Cursurile la școala civilă de tele cu internat a Asociațiunei din Sibiu* pentru anul școlar 1914—1915 se încep în timpul normal, adică în 1 Septemvrie a. c. *stil nou*, conform înștiințării ce s'a publicat. Înscrierile se pot face din 1—6 Septemvrie a. c. n. — *Direcțiunea școllei.*

Prasnicul copiilor din Bistrița a celor chemați sub steag. Ni se scrie din Bistrița: Dna *Otilia Bitt*, femeia unui fabricant de pâne, Duminecă, 23 August, a provăzut 246 copii și 20 femei sărace, — rămași de cei chemați sub steag și trimiși la războiu, — cu tot felul de mâncări calde și dulceturi. Pentru această marimoasă faptă din partea Românilor din Bistrița „strada largă” i se aduce mulțumită și pe această cale.

Cu ocaziunea mobilizării generale, din Bistrița și împrejurime s'au anunțat 24 Români voluntari, neobligați la serviciul militar, între cari și *Iacob Parasca*, în vârstă de 65 de ani, care cu ocaziunea tragerei la țintă a pușcat mai bine ca toți ostașii activi. — *Coresp.*

Promoție. *D. Dr. Ioan Radulovici*, absolvent al facultății de medicină a universității din Budapesta și Viena a fost promovat doctor în științele medicale la universitatea din Budapesta. Felicitări!

D. Emil Babeș avocat în Budapesta ne roagă să anunțăm, că dsa oferă publicului român servicii gratuite în orice afacere de interes obștesc, pendentă la orice autoritate publică din capitală. Adresa: Fhg. Sándor utca 9. Telefon: József 29—39.

Dr. Iuliu Vicaș, fost prim asistent de clinică universitară, medic specialist pentru boale de ochi, gât, nas și urechi, după mai mulți ani de praxă câștigată pe la clinicile universitare din țară și străinătate, stabilindu-se în Arad, Andrássy tér 7, și-a început ordinațiunile. (Vi 2286—3)

Ultima oră.

DECLARAȚIILE DLUI MARGHILOMAN.

București. — Într'un interview acordat unui ziarist d. *Marghiloman*, fost ministru de interne, a făcut, între altele, următoarele declarații:

— *In Consiliul de Coroană dela Sinaia mi-am spus părerea ca șef de partid. Acest consiliu a adus hotărîrea cu 17 voturi, contra 1.*

(Adecă, neutralitatea României a fost hotărîită cu 17 voturi, contra 1.)

INVINGEREA DELA KRASNIK.

Budapesta. — (Cenzurată). — *A. T. U. primește dela cartierul presei următoarea telegramă:*

Lupta dela Krasnik care a durat trei zile s'a terminat cu o strălucită învingere a trupelor noastre. Rușii pe o linie de 60 klm. au fost alungați din pozițiile lor, fugind în mare desordine spre Lublin.

BARONUL GOLTZ GUVERNATOR AL TERITORIILOR OCUPATE.

Berlin. — (Cenzurată). — *Ag. Wolff anunță: Împăratul Wilhelm a numit pe bar. Goltz guvernator al teritoriilor ocupate în Belgia. Noul guvernator a și plecat în Belgia unde în curând își începe acțiunea.*

CĂDEREA NAMURULUI IMINENTĂ.

Berlin. — Dela marele cartier al armatei germane se anunță: 5 fortărețe dela Namur și orașul a căzut în mâinile noastre. Bombardăm încă 4 fortărețe, dar și căderea acestora e iminentă.

Redactor responsabil: Constantin Savu.